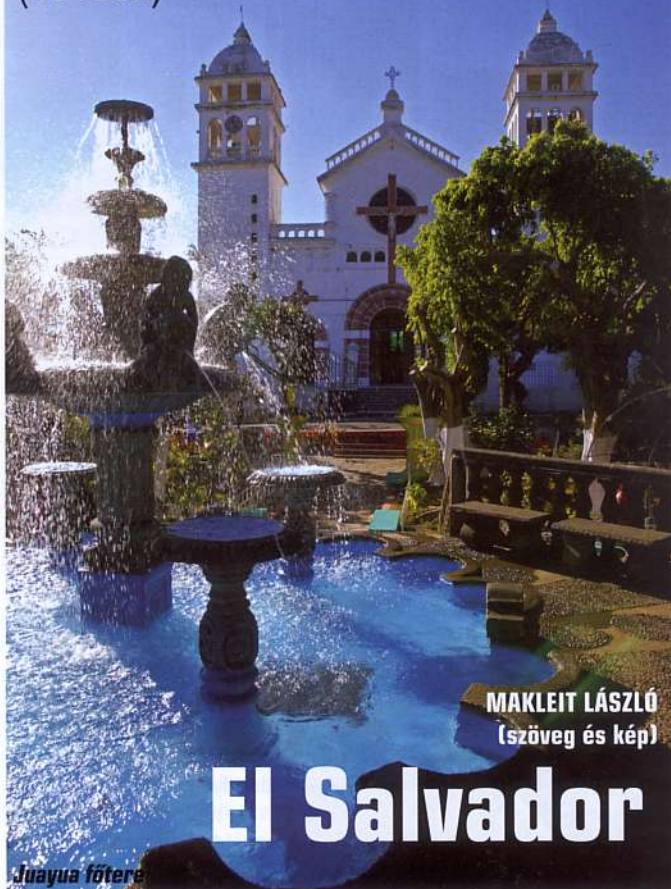

Vándorúton Közép-Amerikában (1. rész)

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

El Salvador

Juayua főtere

Az Észak- és Dél-Amerikát összekötő földhíd hét országnak ad otthont. Guatemalát a térség legmagasabb csúcsa, a 4220 méteres Tajumulco megmászásakor már felkerestük, és ekkor látogattunk el a szomszédos Belize-be is. Most El Salvadorból indultunk, és rövid hondurasi átutazást követően Nicaragua, Costa Rica és Panama volt a célpont.

Mielőtt El Salvadorra nekivágunk, érdemes tisztázni, hogyan is nevezzük helyesen az országot. Közép-Amerika államai – a volt brit gyarmat, Belize kivételével – spanyol nyelvűek, és az országok elnevezése is spanyol vagy indián eredetű. A névelő egyes spanyol földrajzi nevek elhagyhatatlan részét képezi, függetlenül attól, hogy egyes vagy többes számú, hímnemű vagy

nőnemű névelőről van szó. Az Angyalok Városa sem egyszerűen Angeles, hanem Los Angeles, a rétekről elnevezett település sem Vegas, hanem Las Vegas, de Don Quijote sem Mancha, hanem La Mancha lovagja volt. A sort még hosszan folytathatnánk. A rövidített magyar elnevezés, a Salvador tehát pontatlan, annál is inkább, mert a főváros neve is hasonló. Az ország teljes nevének jelentése: A Megváltó, a főváros San Salvador pedig Szent Megváltó.

Hiába a sok békeséget sugalló név, az ország múltja bővelkedik fegyveres konfliktusokban. A gyarmati időkig most ne menjünk vissza, 1969-ről azonban érdemes szót ejteni. A világ eseményei iránt érdeklődő általános iskolás osztálytársaimmal elképedve beszélünk akkoriban az El Salvador és Honduras között kitört háborúról, melyet látszólag egy labdarúgó mérkőzés idézett elő. A történetből kisdíáként nagyjából ennyit értettünk meg, a „futballháború” azonban nem előzmények nélkül robbant ki.

A túlszűfolt El Salvadorban a földbirtokok nagy része néhány tehető család, a tizennégyek birtokában volt, az agrárország lakossága nem tudott hol gazdálkodni, és tömegesen menekült a szomszédos Hondurasba. A pattanásig feszült helyzetben került sor az 1970-es mexikói labdarúgó világbajnokságot megelőző selejtezőkre, melyben El Salvadort éppen Hondurassal sorsolták össze. Az első találkozóra Hondurasban került sor, a játékosok vegzálása miatt azonban El Salvador 1:0-ra elvesztette a mérkőzést. Az igazságtalan eredmény úgy felzaklatott San Salvadorban egy fiatal szurkoló lányt, hogy apja

Látkép a Virágok Útján

fegyverével szíven lötte magát. Az esetből vezércikk, a lányból pedig nemzeti mártír lett.

A visszavágó nem maradt el. Bár a hondurasi csapat a második találkozón 3:0 arányú vereséget szenvedett, El Salvador nem elégedett meg ennyivel. A szurkolók üldözőbe vették a hondurasiakat, a hadsereg pedig átlépte a határt, és rövidesen megkezdődött Tegucigalpa bombázása. A százós háború mérlege: háromezer halott és a Hondurasban élő 300 ezer salvadoreño hazatoloncolása. A konfliktust tűzszünet, majd 1980-ban békeszerződés követte.

El Salvadorra sajnos nem köszöntött béke, a visszaáramló nincstelen tömeg és a társadalmi elégedetlenség polgárháborúhoz vezetett, melynek csak 1992-ben lett vége. Az események részletezése helyett inkább a magyar származású mexikói rendező, Luis Mandoki „Voces Inocentes” (Ártatlan hangok) című megrázó filmjét ajánlom. A közelmúlt szomorú eseményei után nem meglepő, hogy az ENSZ adatai szerint – a háborús övezeteket nem számítva – a lakosság lélekszámahoz képest El Salvadorban történik a legtöbb gyilkosság az egész világon.

Ha valakinek mindezek ellenére van kedve szétnézni ebben a sokat szenvedett kis országban, bátran csatlakozzon most háromfős csapatunkhoz. Közép-Amerika, így El Salvador meghatározó tájképi elemei a vulkánok, megérkezésünk után mi is a San Salvador vulkán kráteréhez indultunk. A főváros tőzsomszédságában emelkedő kettős csúcsú hegy, elsősorban az 1839 méteres El Boquerón a helyiek kedvelt kirándulóhelye. Az elnevezés találó, a Nagy Száj krátere másfél kilométer széles. Belsejét 1917-ig kis tó töltötte ki, a vulkáni aktivitásnak köszönhetően azonban vize gőzzé változott, a kráter fenekén pedig újabb minikráter képződött. A területen 2008-ban nemzeti parkot alakítottak ki, a kaldera széléig kiépített ösvény vezet.

Csinos rendőrlányok vigyáznak ránk

Iskolások

A hegy túloldalán hosszan terül el a főváros, San Salvador, a nap hátralévő részét mi is itt töltöttük. A székesegyház előtti tér január végén még karácsonyi hangulatot árasztott, az idill azonban csak látszat. Bár szerencsére gondunk nem akadt, a program végeztével hiába próbálkoztunk azzal, hogy ubert hívjunk. Senki sem mert bejönni értünk a belvárosba.

San Salvador elhagyása után először a Ruta de las Flores, vagyis a Virágok Útja nevű autós túrára indultunk, ami az ország nyugati részének hegyvidéki területei felé vezet. Kanyargós utak, buja növényzet, ültetvények és hangulatos kisvárosok váltogatják egymást. A legfrekvenciáltabb településeken és kilátópontokon turistarendőrség vigyáz a látogatókra.

A térségben járva a színes virágokban pompázó bokrok és fák mellett nem feledkezhetünk meg egy fontos haszonnövényről sem. A kávécserje kiválóan érzi magát a trópusi klímán és az 1000 métert megközelítő tengerszint feletti magasságon. A polgárháború előtt a kávé az ország legfontosabb exportcikkének számított, s bár napjainkra mennyiségileg visszaszorult, a helyiek esküsznek a kiváló minőségre. Egy kávéüzemben mi is végigkísértük a feldolgozás állomásait, majd az eredményt is megízlelhettük. Valljuk be, nem csalódtunk.

El Salvador nem szülőlködi történelmi emlékekben sem. A maja birodalom déli határán járunk, ahol három régészeti terület is említést érdemel. A leglátványosabb egyértelműen Tazumal, annak is helyreállított, 25 méter magas piramisa, de San Andrés felkeresése is megér egy kis kitérőt. A harmadik, vagyis Joya de Cerén inkább múzeum, archeológiai értéke miatt mégis ez utóbbi került fel az UNESCO Világörökségei közé. Itt került rekonstrukcióra a megtisztulást és rituális célokat szolgáló gőzfürdő, a temezcal. Eredeti formában a romterületen is megfigyelhetjük, és jó látható a szelepként használt hatalmas dugó, ami a túlhevülést és túlnyomást akadályozta meg. Joya de Cerén egy vulkánkitörést követően, i. sz. 600 táján dőlt romba, elmondhatjuk tehát, hogy a biztonsági szelep indián megfelelője legalább 1200 évvel előzte meg az ipari forradalmat.

Útban a romterületek felé felkerestük a Los Chorros nevű vízeséseket, ami néhány kis

Arany trombitafa

Maja piramis, Tazumal

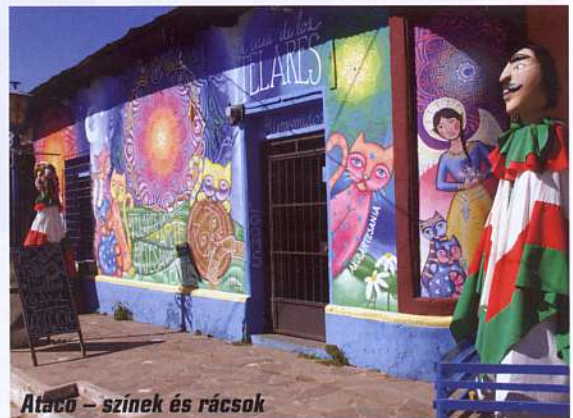
természetes és több mesterséges csobogóból áll, strandfürdővel egybeépítve. Összességében nagyon mű, pedig szép kirándulóhely lehetne. Szerencsére visszafelé a Lago de Coatepeque felé vezetett az utunk, amit az ország legszebb tavának tartanak.

El Salvadorban a települések összképének meghatározó elemei a rácsok. Az ajtók és ablakok ilyen védelme mellett általában a ház előtti parkolót is ráccsal zárják el. Apaneca városkában engedéllyel felkerestünk egy iskolát, ahol még az udvart is zárt tető fedte. A rács nem hiányzik a boltokból sem. A vevő gyakran ezen keresztül rendel, majd miután fizetett, a rácson át kapja meg az árut. A kisebb élelmiszerüzletekbe, gyógyszerárakba bemenni nem lehet. A rácsoszás nem egyedül El Salvadorra jellemző, hanem egész Közép-Amerikában gyakori, de itt különösen szembeötlő. A rácsok ellenpontjai – a parkok és virágzó fák mellett – az épületek külső falának festményei, a murálok. A téma szerteágazó, kávészürettől a választási plakátig, híres emberek portréjától a boltok kínálatáig terjed. A képek néhol elég naivak, a színes kavalkád mégis elfeledteti a szemlélővel a rácsok szomorú valóságát.

Röviddel távozásunk után az országban elnökválasztást tartottak, amit San Salvador fiatal jobbközép polgármestere nyert meg. El Salvador

Ataco kávéfarmja

Ataco – színek és rácsok

a földnyelv legkisebb területű országa, gondjai annál nagyobbak. Az új elnökre 2019. júniusi hivatalba lépését követően nem kevés feladat vár.

(folytatjuk)

A Coatepeque-tó látképe

El Boquerón – kráter a kráterben

